

Základní právní příručka k programu Antivirus

V souvislosti s nepříznivým vývojem epidemiologické situace výskytu koronaviru na území České republiky vláda ČR schválila dne 31.3.2020 úpravu programu Antivirus, který má podpořit zaměstnanost napříč postiženou ekonomikou. Rádi bychom vám byli nápomocni níže uvedeným textem se základní orientací v tomto podpůrném programu.

Program Antivirus

Program ochrany zaměstnanosti Antivirus je klíčové opatření, díky kterému bude prostřednictvím Úřadu práce ČR stát částečně kompenzovat zaměstnavatelům vyplacené prostředky na zaměstnance v době nouzových opatření. Cílem opatření pak je především pomoci zaměstnavatelům lépe zvládnout současnou situaci a zamezit propouštění zaměstnanců.

Pomoc bude poskytnuta zaměstnavatelům, jejichž hospodářská činnost je ohrožena v důsledku šíření nákazy, a to formou příspěvku na částečnou úhradu náhrad mezd (včetně odvodů) zaměstnancům z důvodu překážky na straně zaměstnance (nařízení karantény) nebo na straně zaměstnavatele (překážka – např. uzavření provozovny z důvodu nařízení vlády uzavřít provoz či snížení poptávky po službách), bude-li prokázáno, že překážka v práci vznikla v důsledku situace spojené s nákazou COVID-19.

Příspěvek bude poskytovat Úřad práce ČR. Výše příspěvku a doba poskytování budou závislé na důvodu vzniku překážky v práci a na trvání programu Antivirus. Zejména důvod vzniku překážky v práci bude nutné odlišit u každého zaměstnance.

Žádost o uzavření dohody bude možné podávat ode dne 6.4.2020, a to prostřednictvím formuláře dostupného na webových stránkách úřadu práce (www.uradprace.cz).

Příspěvek je **možné poskytnout na náhradu uznatelných nákladů zaměstnavatelů vzniklých od 12.3.2020 předběžně do 30.4.2020**, přičemž celková délka období bude záviset na vývoji epidemiologické situace nákazy koronavirem v ČR.

Výše kompenzací zaměstnavatelům bude odvozena od průměrné superhrubé mzdy, tedy včetně odvodů, a bude záviset na důvodech, pro které musel být zaměstnanec postaven na překážku v práci.

Bližší důvody a podmínky čerpání budou stanoveny v dohodě, kterou bude uzavírat zaměstnavatel s Úřadem práce ČR. Ta bude uzavřena na základě předložení písemné žádosti. Tato dohoda by měla být ze strany Úřadu práce uzavřena s každým zaměstnavatelem, který splňuje podmínky a podá žádost o její uzavření.

Realizace podpory je nastavena tak, že zaměstnavatel bude žádat o refundaci již vyplacených náhrad mezd po skončení vykazovaného období, tj. po skončení kalendářního měsíce, za který bude o příspěvek žádat. Za měsíc březen tedy bude zaměstnavatel podávat žádost na počátku měsíce dubna. Podrobné informace k čerpání podpory včetně žádosti o čerpání podpory budou zveřejněny v průběhu tohoto týdne.

Program Antivirus se dělí na 2 režimy:

Režim A – Nařízení karantény zaměstnancům či nemožnost přidělovat práci z důvodu krizových usnesení vlády či mimořádných opatření.

Režim B – Překážky v práci z důvodu karantény či péče u významné části zaměstnanců, omezení dostupnosti vstupů či omezení poptávky.

Pro nárok na příspěvek v obou režimech je třeba splnit následující podmínky:

- **Zaměstnavatel striktně dodržuje zákoník práce** – kontrolu bude provádět Státní úřad inspekce práce, nebude zkoumáno ze strany Úřadu práce při posuzování žádosti;
- **Zaměstnanec nesmí být ve výpovědní lhůtě a nesmí mu být dána výpověď** – s výjimkou výpovědi dle ustanovení § 52 písm. g) a h) ZP (zákona č. 262/2000 Sb., zákoník práce v platném znění);
- **Je zde alespoň jeden zaměstnanec, který spadá do režimu A nebo B;**
- **Zaměstnanci musí být v pracovním poměru a musí se účastnit nemocenského a důchodového pojištění dle českých právních předpisů;**
- **Zaměstnavatel musí skutečně vyplatit mzdu a odvést odvody** – a to jak odvody za sebe, tak za zaměstnance;

Program Antivirus – režim A

Režim A je určen pro zaměstnavatele, kteří i) **museli uzavřít či omezit provoz** v důsledku krizových nebo mimořádných opatření vydaných vládou, Ministerstvem zdravotnictví či krajskou hygienickou stanicí, nebo ii) **u nichž byla zaměstnanci nařízena karanténa** pro kterou nemohl zaměstnanec vykonávat práci.

Důvody pro poskytování příspěvku:

- **Nařízená karanténa zaměstnanci**, kterému je v důsledku karantény vyplácena náhrada mzdy dle ustanovení § 192 ZP.
- **Nemožnost přidělovat práci zaměstnancům v souvislosti s vydáním krizových či mimořádných opatření**, na základě kterých je zaměstnavatel *uzavřít či omezit provoz*, kdy je zaměstnancům vyplácena náhrada mzdy dle ustanovení § 208 ZP.

Výše příspěvku:

Příspěvek zaměstnavatelům bude poskytován ve výši 80 % vyplacené náhrady mzdy včetně odvodů, maximálně však do výše 39.000,- Kč měsíčně na jednoho zaměstnance.

Maximální výše příspěvku byla stanovena s ohledem na průměrnou superhrubou mzdu, která ve 4. čtvrtletí roku 2019 činila po zaokrouhlení 48.400,- Kč, průměrná mzda činila 36.144,- Kč. Pokud je u zaměstnance průměrná mzda ve výši 36.144,-Kč, superhrubá mzda je ve výši 48.400,- Kč (36.144 x 1,34), 80 % ze superhrubé mzdy pak činí 38.720,- Kč (48.400 x 0,8). Po zaokrouhlení na celé tisícikoruny pak dostáváme částku 39.000,- Kč.

Program Antivirus – režim B

Režim B je určen pro zaměstnavatele, u kterých jsou dány překážky v práci ve smyslu části 8, hlavy 3. ZP, určující důvody, pro které dochází k překážkám v práci na straně zaměstnavatele.

Důvody pro poskytování příspěvku v případě překážek v práci na straně zaměstnavatele ve smyslu části 8, hlavy 3. ZP jsou zejména:

- Nepřítomnost významné části zaměstnanců (30 % a více) na pracovišti z důvodu nařízené karantény či péče o dítě či staršího či hendikepovaného člena s uznaným stupněm závislosti na pomoci;
- Omezení dostupnosti vstupů nezbytných k činnosti;
- Omezení poptávky po zboží, službách či jiných produktech;
- Zaměstnancům vyplácena náhrada mzdy dle ustanovení § 208 ZP;

Výše příspěvku:

Příspěvek zaměstnavatelům bude poskytován ve výši 60 % vyplacené náhrady mzdy včetně odvodů, maximálně však do výše 29.000,- Kč měsíčně na jednoho zaměstnance.

Maximální výše příspěvku byla stanovena s ohledem na průměrnou superhrubou mzdy, která ve 4. čtvrtletí roku 2019 činila po zaokrouhlení 48.400,- Kč, průměrná mzda činila 36.144,- Kč. Pokud je u zaměstnance průměrná mzda ve výši 36.144,-Kč, superhrubá mzda je po zaokrouhlení ve výši 48.400,- Kč (36.144 x 1,34), 60 % ze superhrubé mzdy pak činí 29.040,- Kč (48.400 x 0,6). Po zaokrouhlení na celé tisícikoruny pak dostáváme částku 29.000,- Kč.

Předpokládaný postup podání žádosti a získání příspěvku:

Žádost a její podání

- Podání a příjem žádostí bude probíhat čistě elektronicky, je proto třeba mít zřízenou datovou schránku či uznaný elektronický podpis.
- Žádost bude dostupná na webových stránkách úřadu práce - www.uradprace.cz.
- Žádost bude podána k Úřadu práce dle sídla zaměstnavatele.
- K žádosti je třeba přiložit doklad o zřízení účtu, na který bude příspěvek zasílán.
- Pokud bude žádost chybně vyplněna, bude vrácena k doplnění a/nebo opravě.

Dohoda s Úřadem práce a její uzavření

- Znění dohody bude automaticky vygenerováno po vyplnění žádosti
- Dohoda bude spolu s žádostí předána příslušnému Úřadu práce, přičemž takto zasláná dohoda bude považována za podepsanou ze strany žadatele
- Úřad práce po obdržení žádosti zkontroluje, zda byla žádost podepsána oprávněnou osobou, že k žádosti byly přiloženy potřebné dokumenty, dále zkontroluje údaje uvedené v žádosti a splnění podmínek pro poskytnutí příspěvku.
- V případě chyby bude žadateli zaslána informace o stornu žádosti s uvedením konkrétní chyby, která se v žádosti vyskytla. Žadatel poté musí provést korekci chyby, podat novou žádost spolu s novou dohodou.
- Dohoda bude uzavřena, pokud bude žadateli zaslána zpět spolu s podpisem ze strany Úřadu práce.

Vyúčtování náhrad mezd za účelem obdržení příspěvku

- Zaměstnavatel musí prvně provést uzávěrku mezd a evidence docházek za příslušný kalendářní měsíc a v řádném termínu vyplatit náhrady mezd a provést povinné odvody.
- Pak prostřednictvím aplikace zašle Úřadu práce vyúčtování vyplacených náhrad a odvodů.
- **Pro každý režim programu Antivirus je třeba vyplnit samostatný formulář.**

- Vyúčtování musí obsahovat seznam zaměstnanců vč. jejich rodných čísel, či evidenčních čísel pojištěnců, pokud nemá zaměstnanec rodné číslo, za které příspěvek uplatňuje,
- Vyúčtování musí dále obsahovat v rámci **režimu A**:
 - příslušné krizové či mimořádného opatření státu, na základě kterého došlo k uzavření či omezení provozu, přičemž je třeba uvést jen číslo usnesení či číslo jednacích daného dokumentu.
- Součástí Vyúčtování je rovněž čestné prohlášení žadatele o:
 - Vyplacení náhrad mezd a provedení odvodů;
 - Existenci překážky na straně zaměstnavatele a době jejího trvání;
 - Že vynaložené prostředky nejsou kryty jinými veřejnými rozpočty;

Poskytnutí příspěvku

- Úřad práce po obdržení vyúčtování zkontroluje u České správy sociálního zabezpečení, zda uvedení zaměstnanci jsou skutečně u zaměstnavatele zaměstnáni.
- Úřad práce po kontrole vyplatí příspěvek na účet zaměstnavatele.
- V případě nesrovnalostí bude zaměstnavatel vyzván k jejich vysvětlení, eventuálně k doplnění dokladů. Pokud bude prokázána oprávněnost nejasného nároku, bude příspěvek za něj doplacen.

Kontrola při poskytování příspěvků a sankce

- Dodržení pracovněprávních předpisů a podmínek programu Antivirus bude provádět Státní úřad inspekce práce, a to zejména v rámci následných kontrol.
- Porušení dohody je důvodem k vrácení příspěvku a může být předáno Finančnímu úřadu z důvodu porušení rozpočtové kázně.
- Úmyslné zneužití může být klasifikováno jako trestný čin.
- Při kontrole by zaměstnavatel měl předložit zejména:
 - Pracovní smlouvy;
 - Mzdové listy a evidenci docházky prokazujícími vznik překážky a vyplacení náhrady;
 - Výpisy z účtu k prokázání zaplacení náhrad mezd a odvodů;
 - Vnitřní předpis upravující překážky v práci;
 - Dohody s odborovými organizacemi opravňující k výplatě snížené náhrady mzdy dle ZP;
 - Doklad o nařízení karantény zaměstnanci;
 - Doklad o překážce v práci v důsledku péče o dítě, staršího či hendikepovaného člena s uznaným stupněm závislosti na pomoci;
 - **V případě prostoje dle § 207 písm. a) ZP nebo částečné nezaměstnanosti § 209 ZP** musí zaměstnavatel dále předložit doklady prokazující vypovězení zakázek, snížení odbytu, omezení dopravy apod., musí tedy prokázat a doložit, že překážka v práci skutečně vznikla;

Výše uvedený postup je zatím předpokládán a lze případně očekávat v jeho úpravě ze strany státní správy ještě možné změny.

Mesthene & Semík
advokátní kancelář, s.r.o.